

ผู้เป็นแบบอย่าง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺน โศ

เทศน์พระ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ต้องนั่งทนร้อนนิดหนึ่ง ร้อนกายกับร้อนใจ ร้อนกายนี้มันทนได้นะ ไฟนรกร้อนกว่านี้ ไฟนรกมันเผาเนะ เวลาลงไปตกนรก มันจะเป็นรูปร่างขึ้นมา แล้วมันเผา เผาให้หลอมละลายเหมือนเหล็ก หลอมละลายไป แล้วมันก็ขึ้นมาใหม่ แล้วก็หลอมละลาย คนเราเวลาตายนะ เห็นไหม คุณิเวลาคนเราทนพิษบาดแผลไม่ไหว บาดแผลจกรรจ์ ทนผิดบาดแผลไม่ไหวแล้วตายไป มีบาดแผลนี้ตาย แต่ไฟนรกไฟบรรลัยกัลป์นะ มันเผาเนะ เผาหลอมละลายไปเลย แล้วก็สร้างรูปร่างขึ้นมาใหม่ เพราะมันยังไม่หมดกรรม มันยังไม่หมดชีวิตของมันไปไง เวลาตกนรกอเวจี นั้นไฟนรก เพราะการทำชั่ว ทำบาปอกุศล

สิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้วทำบาปอกุศล มันถึงไปตกนรกอเวจี แต่ถ้าทำบุญกุศลก็จะไปเกิดบนเทวดา บนอินทร์ บนพรหม มันก็ไปเสวยสุข สุขอย่างไร สุขเพราะเป็นทิพย์สมบัติ ทิพย์สมบัติ นั้นนะ แค่นี้ก็อึด ไม่มีการกลืนอาหารอย่างเรา มันจะอึดทิพย์ไง นึกเป็นอึด นึกเป็นอึด ไม่มีตลาด ไม่มีวัตถุ วัตถุสิ่งนี้ไม่มี แต่มันมีวิมานได้อย่างไร วิมานเวลาเราทำบุญขึ้นมา วิมานก็ไปรออยู่แล้ว เห็นไหม บุญกุศลไปรออยู่บนสวรรค์ ไปรอบนสวรรค์ ถ้าเราทำบุญกุศล แล้วถ้าเราปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ แล้วบุญกุศลในสวรรค์มันจะตอบสนองใครล่ะ ในเมื่อเราไม่ไปเสวยบุญอันนั้นแล้ว เพราะบุญอันนั้นเป็นบุญอันนั้นใจใหม่ แต่บุญในปัจจุบันนี้ไง

ถ้ามันเราร้อนเพราะเรามีร่างกายและมีจิตใจ ร้อนกายร้อนใจนะ หัวใจเราร้อนนะเพราะมันเป็นความทุกข์หมักหมมอยู่ในใจ ถ้าหัวใจเราร้อนเห็นไหม เรามีความเชื่อความศรัทธา เรามาบวชเป็นภิกษุ เห็นไหม เป็นนักรบ จะรบกับตัวเองเห็นไหม ความร้อนจากข้างนอก ความร้อนจากภพ ความร้อนจากนรก สวรรค์ อเวจี ความร้อนมาจากวิญญูะ

ส่วนความร้อนของเรา คือความร้อนที่กิเลสมันเผาเผา ความร้อนในปัจจุบันนี้ คือความร้อนที่กิเลสมันเผาเผา เห็นไหม อยู่ที่ไหนก็ไม่มีความสุข หงุดหงิดไปหมดเลย อยู่ที่ไหนก็ร้อน

อยู่ที่ไหนก็ร้อน เห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า “หมาขี้เรื้อน” เวลาหมาขี้เรื้อนมันร้อนนะ มันเกาแล้วมันเกาไม่ถูกที่คันนะ มันร้อน มันไม่มีที่ไปเพราะมันร้อนในหัวใจของมัน

เราถึงต้องดับที่นี้ไง มันคันที่ไหน ต้องเกาที่นั่น มันร้อนที่ไหนต้องดับที่นั่น ถ้าดับที่นั่นนะต้องตั้งสติไว้ เรามีสติสัมปชัญญะของเรา เราจะดับความร้อนของเรา ถ้าจะดับความร้อน แล้วเอาอะไรดับ ไฟมันจะดับได้ด้วยน้ำนะ แต่ความร้อนของเราจะดับด้วยธรรม กิเลสกลัวธรรมเท่านั้น กิเลสในหัวใจของเราพาให้เราร้อน กิเลสในหัวใจเรา พาเราให้เราร้อนนะ แต่ธรรมะจะพาให้เราเย็น เย็นตรงไหน

คูลี เวลาเรามีความโกรธ เรามีอารมณ์ความรู้สึกขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาจากอะไร เกิดมาจากความกระทบ เกิดมาจากข้อมูลในหัวใจของเรา ข้อมูล จริตนิสัยของคน เห็นไหม สิ่งที่เกิดขึ้นมาถ้ามันไม่พอใจเรา เห็นไหม เกิดความไม่พอใจ มันเกิดความขัดแย้งในหัวใจของเรา มันเกิดอารมณ์ขึ้นมา เห็นไหม มันเกิดจากการกระทบของใจที่เป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เอาความเร่าร้อนมาให้หัวใจของเรา

ธรรมะจะเข้าไปดับข้อมูลอันที่ผิคนั้น ดับข้อมูลอันผิคนั้น เห็นไหม สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาป่วยไข้ขึ้นมา หมอชีวภเป็นผู้รักษานะ ในเมื่อสอุปาทิเสสนิพพาน คือ ร่างกายกับจิตใจมันยังมีอยู่ เห็นไหม อย่างพระที่สิ้นกิเลสไปแล้ว สิ่งนี้ก็ยังมีอยู่ มันก็ร้อน ความร้อนของฤดูกาลนะ มันเป็นเรื่องของธรรมดา แต่ถ้าเป็นเรื่องธรรมดานะ เราจะเข้าใจมันอย่างไร เห็นไหม อยู่กับโลกโดยไม่ทุกข์ใจ อยู่กับทุกข์โดยไม่ทุกข์ อยู่กับสัจจะความเป็นจริงโดยเข้าใจสัจจะความจริง วางสัจจะความจริงนั้นเป็นความจริง ใจของเราวางจากมันไป มันเป็นอย่างนี้เอง

สิ่งที่มันเป็นอย่างนี้เห็นไหม มันเป็นอย่างนี้ ธาตุขันธ์มันเป็นอย่างนี้ ฤดูกาลมันเป็นอย่างนี้ ความเป็นไปมันเป็นอย่างนี้ เราเกิดมาในภพ คูลี สมัยโบราณเห็นไหม สิ่งแวดล้อมดีมาก มันมีความร่มเย็นเป็นสุข ร่มเย็นเป็นสุขในที่ที่เป็นธรรมชาตินะ ที่เป็นแหล่งน้ำ คูลี แม่น้ำลำธาร มันตั้งแต่สมัยที่ร้อยกัพันปีมา มันก็เป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้นะ มีชุมชนเกิดขึ้นมาตามแหล่งน้ำนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราไปเกิดในภูมิประเทศที่ดีเห็นไหม เราไปเกิดในป่าเขาที่ร่มเย็นเป็นสุข มันก็มีความร่มเย็นเป็นสุข แต่ในสมัยโบราณ เวลามันเกิดภัยแล้งขึ้นมา มันก็เป็นเหมือนกัน สิ่งนี้มันเป็นเหมือนกัน เพียงแต่ว่าเราโหยหาส่วนที่เป็นอดีตไป สิ่งนี้มันผ่านมาแล้ว

ในปัจจุบันโลกเป็นอย่างนี้ เราเกิดมาแล้วนะในกึ่งพุทธกาล กึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญตรงไหน เจริญตรงที่มีผู้รู้จริง ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนหัวใจมันรู้จริงประพฤติปฏิบัติขึ้นมาอันเอาอะไรประพฤติปฏิบัติ จิตตภาวนานะ

เราบวชกัน นี่เป็นสมมุติสงฆ์ บวชโดยอุตติจตุตถกรรม บวชมาโดยธรรมวินัย บวชขึ้นมาแล้ว เห็นใหม่ บวชร่างกาย บวชขึ้นมาเป็นสมมุติสงฆ์ เกิดมาเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยสมบัติ เป็นอริยทรัพย์ ทรัพย์ที่มีการเกิดเป็นมนุษย์ แล้วมนุษย์นี้บวชขึ้นมาเป็นภิกษุ เห็นใหม่ การบวชนี้ มันสมมุติซ้อนมานะ คุณิ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้วองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวช เห็นใหม่ ออกบวชประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเกิดในธรรม

เกิดในธรรม เห็นใหม่ เกิดวันนี้ ตรัสรู้วันนี้ แล้วก็ปรินิพพานในวันนี้ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ๒ หน เกิดหนหนึ่งคือเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เกิดอีกหนหนึ่งจนบรรลุนิพพานเป็นองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่เรามาบวชเป็นพระ เป็นพระโดยอุตติจตุตถกรรม โดยอุตติขึ้นมาเป็นสงฆ์ เราบวชขึ้นมาโดยสมมุติสงฆ์ เราบวชมาแล้ว เราต้องใช้ธรรมวินัย เห็นใหม่ ธรรมวินัยเป็นศาสดาของเรา ถ้าเราเคารพธรรมวินัย คือ เราเคารพองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธะ! พุทธะคือหัวใจของเรา เราต้องคัดแปลงตรงนี้ นี่ถ้าคัดแปลงตรงนี้เห็นใหม่ ธรรมวินัยจะคัดแปลงหัวใจของเรา ถ้าจะคัดแปลงหัวใจของเรา ใครเป็นคนคัดแปลงละ นี่ละจิตตภาวนา

บวชเป็นสงฆ์ บวชโดยสมมุติสงฆ์ เราต้องบวช ถ้าเอหิภิกขุ คือองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้ เห็นใหม่ วันมาฆบูชา เอหิภิกขุ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้ บวชเสร็จแล้วมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด เห็นใหม่ เอหิภิกขุ

นี่ก็เหมือนกัน เราต้องบวชของเราเอง บวชโดยอุตติจตุตถกรรม บวชเข้ามาเป็นสงฆ์แล้ว ธรรมวินัยนี้ เราต้องตั้งสติ เราต้องมีสมาธิ เราต้องมีปัญญาขึ้นมา เราจะต้องทำใจของเราให้มันพ้นจากการครอบงำของตัณหาความทะยานอยาก สมุทัยควรละ ถ้าละสมุทัย ละด้วยอะไร ละด้วยธรรมวินัย ละด้วยอริยสัจ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคก็ให้มันเป็นมรรคตามสัจจะความจริงนะ มรรคเห็นใหม่ มรรคโดยโลก มรรคโดยกิเลส เห็นใหม่ มัชฌิมาปฏิปทา อตตกิลมถานุโยค การประพฤติปฏิบัติทำให้ลำบากๆ นั่นกิเลสมันอ้าว ใจ กิเลสมันอ้าวว่าเป็นการลำบาก

แต่ถ้าจิตใจเรานะ เรามีความศรัทธามีความเชื่อ เราบวชมาใหม่ๆ นะ เราอยากประพฤติปฏิบัติ เรามีจิตใจข่มขื่น เราอยากจะนั่งสมาธิภาวนา เราอยากเดินจงกรม นี่เฝ้าการกระทำอย่างนั้น มันทำโดยการฝึกหัดขึ้นมา แล้วจิตก็จะละเอียดเข้ามา

ถ้าจิตไม่สงบเข้ามา ภาวนามยปัญญาเกิดไม่ได้ ถ้าจิตสงบเข้ามา เห็นใหม่ จิตสงบมันก็มี ความรุ่มเย็นเป็นสุขในหัวใจเราแล้วนะ จิตสงบขึ้นมามันรุ่มเย็นเข้ามา รุ่มเย็นเพราะอะไร รุ่มเย็น เพราะมีสติสัมปชัญญะ มันกั้นไว้ไง มันกั้นกั้นตัดหาความทะยานอยากที่มันลุล้าเห็นใหม่ ตัดหามันลั่นฝ่ง มันลั่นจากหัวใจเรา ลั่นออกมา..ลั่นออกมา.. ลั่นออกมาจนเป็นความปรารถนา เป็นความต้องการ เป็นความเครียด เป็นความทุกข์ เป็นความยากไปในหัวใจ

เราตั้งสติกั้นมันไว้ กั้นไว้ จะใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ หรือใช้พุทโธเป็นคำบริกรรม เป็นสมาธิอบรมปัญญาก็ได้ สิ่งนี้จะทำให้มันเกิดความสงบเข้ามา สิ่งนี้มันสงบเข้ามามันก็มี ความรุ่มเย็น คนที่มีความรุ่มเย็น คนมีกำลังขึ้นมา มันจะทำงานของมันได้ไง

จิตตภาวนา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันจะออกภาวนา นั่น ...ปัญญาอย่างนั้นมันถึงเกิด ภาวนามยปัญญามันจะเกิดกับเรานะ ภาวนามยปัญญาเกิดกับเรา เห็นใหม่ แต่ถ้าเรามีความเร่าร้อน ทุกอย่างร้อน มันก็ร้อนไปหมดเลย มันร้อนข้างนอกนะ มันร้อนข้างนอกเป็นความคิดเห็นใหม่ จิตมันรับรู้ ตากแดดมันก็ร้อน ลมพัดมันก็เย็น แล้วหัวใจมันรับรู้สิ่งนั้น รับรู้จากภายนอก อารมณ์ ความรู้สึกจากภายนอกมันก็วนอยู่ภายนอก มันเป็นผลของวิญญูะไง มันเป็นผลของความคิดที่เกิด เป็นมนุษย์ ผลของความคิดถ้ามีอายตนะกระทบนี้ มันเป็นผลที่เกิดมาจากวิญญูะแล้ว

ผลที่เกิดจากวิญญูะ เราก็ไปยึดมันถือมันในวิบากกรรมอันนี้ แต่วิบากกรรมมันเป็นโลก มันเป็นวิญญูะ เห็นใหม่ เป็นโลก โลกคือสัตว์ โลกคือผู้ช้อง จิตมันข้องอยู่กับวิญญูะ มัน เกิดมา ด้วยความจำนนนะ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างกัน เกิดด้วยความจำนน พอจำนนแล้วเกิดมา เป็นมนุษย์แล้วนี่ สิ่งที่เป็นฤดูกาลมานี้ เรายังจะหาทางหลบหลีก ยังจะปฏิเสธมันอีก เห็นใหม่ แต่ถ้ามันเป็นธรรมะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีจิตตภาวนาให้หาเหตุผล ถ้ามัน ร้อน มันก็ร้อนเป็นธรรมดาของมัน เวลามันหนาว เราก็หนาวจนต้องหาเครื่องป้องกันความหนาวเห็น ใหม่ เวลามันร้อนขึ้นมามันก็ร้อน เราก็ต้องการหาอะไรบรรเทาความร้อนของเรา

ความร้อนจากข้างนอก ถ้าจิตใจมันเข้าใจ มันหาทางหลบทางหลีกเลี่ยงของมัน เห็นไหม พอหลบหลีกเลี่ยงเข้ามา จิตมันสงบเข้ามา นี่ผลของวิญญูะ ผลของวิบากกรรม ผลของอุตุกาล ผลอย่างนั้นมันก็วางไว้ มันสงบได้ มันก็พอใจได้ จิตมันสงบเข้ามา

แล้วที่มันเป็นอยู่นี้ สิ่งที่อยู่ร้อนรู้หนาว รู้ความทุกข์ความยาก ใครเป็นคนรู้ละ ก็จิตเป็นผู้รู้ แล้วยังจะเกิดมารับรู้อย่างนี้อีกไหม ยังจะเกิดภพเกิดชาติ ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ยังมาทุกข์ยากอย่างนี้อีกไหม ถ้ามันทุกข์อย่างนี้ แล้วอะไรมันทำให้เกิดทำให้ตายละ ปฏิสนธิจิตมันอยู่ที่ไหน ปฏิสนธิจิตนี้เราต้องค้นหาเข้ามา ปฏิสนธิจิต ความโง่ของจิต มันเกิดขึ้นมาแล้วก็ยึด เห็นไหม

ความร้อน ความหนาวก็ไปยึดว่าเป็นความทุกข์ของเรา ตัวคนที่มันก็ยึดอยู่แต่ก็ไม่เห็นตัวตนของมัน เห็นไหม ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันย้อนกลับไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นธรรม เห็นโดยจิตนะ เห็นโดยภาวนา เห็นโดยจิตตภาวนา เห็นอย่างนั้นมันถึงเป็นมรรค มันถึงเป็นอริยสัจ มันถึงเป็นความจริง แต่ที่เขาว่าเห็นกายกันอยู่นั้น มันเห็นกายโดยสัญญา

คูลี ความร้อน ความเย็น ของผิวหนัง ของความร้อน ความเย็นที่จิตรับรู้นี้ อายตนะ คำว่าอายตนะ คือจิตมันเคลื่อนออกมาแล้วนะ มีพลังงานออกมา ถ้าจิตมันกลับไปสงบนิ่งอยู่นี้ สักแต่ว่ารู้ ถ้ามันสงบลึกๆ อธิปนาสมาธินั้น นิ่งหมดเลย ไม่รับรู้อะไรเลย มันรู้แต่ตัวมันเอง มันรู้แต่ตัวจิต

สมาธิลึกๆ นี่มันปล่อย จิตกับกายมันแยกออกจากกันโดยธรรมชาติของมันเลย มันแยกโดยสมาธิเห็นไหม พอแยกสมาธิ แล้วทำไมมันไม่รับรู้ละ แล้วไม่รับรู้มันจะพ้นกิเลสได้ไหมละ ไม่รับรู้มันมีความสุขของมัน แต่มันพ้นกิเลสไม่ได้ เพราะมันคงที่ไม่ได้ สมาธินี้เราสร้างขึ้นมาจากสติสัมปชัญญะขึ้นมา เราก็มีสมาธิเข้ามา เดี่ยวมันก็เสื่อมเป็นธรรมดา มันจะต้องเสื่อมของมัน ธรรมดา ไม่มีอะไรคงที่ สัพเพ ธมฺมา อนัตตา สภาวะทั้งหลายมันเป็นอนัตตาทั้งหมด มันเกิดมาชั่วคราว แล้วมันจะแปรสภาพของมัน ถ้ามันต้องแปรสภาพของมันแล้วเราจะให้คงที่ได้ยังไง คงที่ด้วยการชานาญในวสี ชานาญโดยเหตุ เห็นไหม ตักน้ำใส่ตุ่ม ๆ เราเติมน้ำใส่ตุ่มตลอดเวลา น้ำต้องเต็มเป็นธรรมดา

เราตั้งสติ เห็นไหม เราก็มีคำบริกรรม เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา จิตมันสงบได้ทั้งหมด แต่มันพ้นกิเลสไม่ได้ ถ้าไม่เกิดปัญญา แล้วปัญญามันเกิดมาได้ยังไง ปัญญามันเกิดขึ้นมาเห็นไหม ปัญญาจากจิตที่มันสงบแล้ว

อัปนาสมาธินี้มันพิจารณาไม่ได้ เพราะมันสักแต่ว่ารู้ ออกมาอุปจารสมาธิ มันคายตัวออกมา พอคายตัวแล้วกำหนดไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นธรรม นี่วิปัสสนา วิปัสสนาอะไร วิปัสสนาไปในการยึดมั่นถือมั่นใจ ในทิวฐิตุความเห็นผิดของใจ ใจมันโง่ จิตโง่ ปฏิสนธิจิตมันถึงต้องเกิดต้องตาย เพราะมันโง่ เห็นใหม่ ถึงเป็นอวิชชา ถ้ามันฉลาดขึ้นมา ฉลาดก็เป็นวิชา

วิชาคืออะไร วิชาคือสัจจะความจริง อริยสัจมันมีอยู่แล้ว มันมีอยู่นะ สิ่งนี้ธรรมะมีอยู่แล้ว ถ้าจิตมันเข้าไปเห็นเข้า มันจับกายได้ มันวิปัสสนากายของมัน วิชาจะ มันต้องให้เป็น อุกคหนิมิต ปฏิภาคนิมิต คือ แยกส่วนขยายส่วน แยกส่วนขยายส่วนเพื่อให้ฝึกฝน ภาวนามย ปัญญามันเกิดตรงนี้ ฝึกฝนให้เห็นใจว่ามันแปรสภาพ มันเป็นไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์ญาณ เห็นใหม่ สิ่งที่เป็นไตรลักษณ์ญาณ ใครเป็นคนเห็น จิตเป็นคนเห็น ในเมื่อจิตได้สำนึกมันยึดของมัน ยึดในสักกายทิฐิ ว่าเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา โดยกิเลสเป็นเรา โดยธรรมะที่เป็นธรรมชาติมันก็เป็นเรา เพราะมันเกิดตายเป็นธรรมชาติ เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง มันเป็นกรรม มันเป็นวิบากกรรม มันเป็นผล มีเหตุมีปัจจัย มีเหตุมีปัจจัยมีผลแล้วมันต้องหมุนไปเป็นธรรมดา สิ่งที่มีอยู่มันต้องหมุนไปเป็นธรรมดา เห็นใหม่

ธรรมะที่มีอยู่เกิดขึ้นมา ธรรมะไปที่เห็นสิ่งที่มีอยู่ เห็นผลในวิญญูะ เห็นการหมุนในวิญญูะ เห็นความเป็นไปของไตรลักษณ์ จิตมันเห็นเข้า มันก็เกิดธรรมสังเวช มันก็สลดสังเวช มันสลดสังเวชนะ มันแทงหัวใจมาก พอมันแทงหัวใจมาก มันจะเริ่มคลายตัวของมัน คลายตัวของมัน ถ้าจิตปาทิฏฐยาพิจารณาของมันแล้วบรรลุธรรมเลย ตรีสัฐธรรมเลยก็มี แต่จะให้เป็นอย่างนั้นมันก็ต้องมีความจริงในใจมหาศาล มากมาย มันต้องสร้างมามาก

แต่ของเราเนี่ยแค่ขอให้ทำ ให้เห็น ให้เป็นให้ไปนะ ฝึกฝน ความเพียรชอบ มีความขยันหมั่นเพียรพิจารณาของมันไป ปล่อยให้มันเป็นไปตามสัจจะความจริง มันคลายตัวออก.. มันคลายตัวออก.. มันเห็นนะ จากที่ทิฐิ ความเห็นผิดของเรา เราจิตสงบแล้วเราเห็นของเรา เราก็เห็นว่ามันเป็นอย่างนั้น จิตสงบ “โอ้ ! กายกับจิตแยกเนอะ โอ้! แยกหมดเลย” แต่ถ้าอธิบายไม่ได้ นะ มันก็ไม่วู้จริงหรอก

แต่ถ้ามันวิปัสสนาไป มันปล่อยแล้ว ปล่อยแล้วก็ยังพูดไม่ถูก ปล่อยแล้วก็คือปล่อย

“จิตกับกายมันแยกกันหมดเลย มันปล่อยหมดเลย”

ปล่อยแล้วมันเหลืออะไร ?

“ไม่รู้”

ไม่รู้ต่างๆ ไม่รู้ทั้งสิ้น มันต้องซ้ำ ซ้ำใหม่หมายถึงว่า “มันทำอะไรแล้วจิตมันตั้งได้ พอสงบเข้าไปแล้วมันปล่อย” มีความสุขก็อยู่กับความสุข คลายตัวออกมา จิตสงบเข้าไป ย้อนกลับไป ราฟิ่งไปให้เห็นกาย มันก็เห็นอีก ถ้ามันยังไม่ขาด มันยังเห็นของมันตลอดไป พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ถึงที่สุดมันจะแยกออกไป มันจะขาดออกไป กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ เห็นใหม่ ใครเป็นคนปล่อย สิ่งใดที่มันคลายตัวออกมา คลายตัวออกมา คือสังโยชน์ที่มันดึงตัวมันออกมา มันดึงตัวมันออกมา เห็นใหม่ สิ่งที่ว่าถ้าจิตมันสงบ แล้วมันปล่อย มันพูดไม่ได้ มันไม่เข้าใจหรอก

แต่สิ่งมันขาด อะไรมันขาด เหมือนเราทำเอง เราทำมากับมือ สิ่งนี้เราทำมากับมือ เราทำของเราเอง มันจะไม่รู้หรือว่ามันขาดอย่างไร มันขาดออกไปแล้วมันเหลือสิ่งใด เห็นใหม่ นี่คือปัญญาไง ภาวนามยปัญญามันเป็นอย่างนี้ นี่คือภาวนามยปัญญา แล้วพอเกิดภาวนามยปัญญา มันจะเกิดความมุมนะ คนเราทำอะไรแล้วมันได้ผลประโยชน์ มันมีความสุขของมัน มันมีการกระทำของมัน มีความชื่นอกชื่นใจ มันยิ้มกริ่ม มีความยิ้มแย้ม มันมีความแจ่มใสในหัวใจ มันมีความสุขของมัน เราก็อบอัยครั้งเข้า มีความวิริยะอุตสาหะ นี่คือนานของเราละ งานในการรื้อวัฏฏะ รื้อภพหรือชาติ

งานของพระนะ บวชมาเห็นใหม่ อุปัชฌาย์ให้มานะ เกศา โลมา นขา ทันตา ตโจ สิ่งนี้ ย้อนเข้าย้อนออกอยู่ตลอดเวลา นี่งานของพระ สิ่งที่เราต้องบำรุงรักษานี้ มันเป็นธรรมวินัยของของสงฆ์ ภิกษุ เห็นใหม่ เอื้อเพื่อในธรรมวินัย ถ้าไม่เอื้อในธรรมวินัย สิ่งใดก็ไม่ใช่น้ำที่ สิ่งใดก็ทิ้งๆ ขว้างๆ มันเป็นของของสงฆ์ เราต้องอาศัยนะ คนเรามันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย เราเกิดมาเราบวชมาเป็นพระเป็นเจ้า เห็นใหม่ ของของสงฆ์นี้ ถ้าคนจิตใจสูงส่งนะ มันจะถนอมรักษาไว้เป็นของกลาง แล้วผู้คนจะได้มาพึ่งอาศัย มันก็อยู่ที่ความหยาบละเอียดของคน คนหยาบก็หยาบมาก คนละเอียดคนะก็เป็นภาระไปหมดเลย

ความเป็นคนที่จิตใจสูงส่ง จิตใจมีคุณงามความดีนะ มันเห็นแล้วมันทนไม่ได้ มันต้องจัดการ บริหารงาน ไอ้คนที่หยาบนะก็ทำแต่เรื่องที่หยาบๆ เห็นใหม่ สังคมมันอยู่ด้วยกัน มันต้องจูนเจือกัน มันต้องเกรงอกเกรงใจกัน มันต้องเห็นใจ เอื้อเพื่อต่อกัน นี่เห็นใหม่ เอื้อเพื่อในธรรม

วินัย ถ้าไม่เอื้อเพื่อในธรรมวินัยนั้นนะปรับอาบัติ ถ้าไม่เอื้อเพื่อปรับอาบัติตั้งแต่ที่แรกเลย ทีนี้
 เพียงแต่ประสาเราใช้ใหม่ เราเห็นว่า สิ่งที่ถูกหมายถำมันไม่ได้ทำผิด เราก็ไม่เห็น นี่ก็เหมือนกัน
 ธรรมวินัยเราไม่ทำผิด มันก็ไม่ใช่ความผิด แต่หัวใจนี้ทำ ทำแล้วมันมีความละเอียดใหม่

สิ่งที่มันมีความละเอียด สิ่งที่เป็นไป เห็นใหม่ ทุกคนเขาถือกุฏไว้เพื่อเรา เพื่อให้เราได้
 ฟังปาอาศัย แล้วเราจะฟังพาต่อไปใหม่ สิ่งที่ยังพาต่อไป ฟังพาในอะไร ฟังพาในธรรมวินัยนะ คุณ
 ติ เวลาเราเข้าใจผิด เรามีความดั่งเลสสงสัย ใครจะคอยถือกุฏเรา ใครจะคอยบอกเรา การฟังพา
 อาศัยทางวัตถุ คือ กุฎิวินัย อันนี้เราหลบแดดหลบฝน การถือกุฏกันในธรรม สิ่งที่ยังเสรำหมอง
 สิ่งที่ยังเสรำหมองในหัวใจ เวลาเรามีความดั่งเลสสงสัย เราจะฟังใคร สิ่งที่ยังใครเห็นใหม่ นี่เอื้อเพื่อใน
 ธรรมวินัย ผู้ที่มีอายุพรรษมากกว่า ก็จะคอยบอกคอยเตือนผู้ที่มีพรรษาน้อยกว่า คอยบอกให้ทำ
 ในสิ่งที่ถูกต้อง ผู้ที่มีพรรษาน้อยกว่านะ

เห็นใหม่ ภิกษุบวชใหม่ สิ่งที่ยังภิกษุบวชใหม่ทนได้ยาก คือ ทนการกล่าวเตือน ทนการบอก
 นี่คือสิ่งที่ภิกษุบวชใหม่ทนได้ยาก สิ่งต่างๆ มันขัดแย้งใจ มันขัดแย้งเพราะว่าเรามาจากเพศ
 ฆราวาส เห็นใหม่ เพศของคฤหัสถ์ มันจะทำแต่ตามใจตัว พอบวชเข้ามาแล้ว สิ่งนั้นก็ไม่ได้ สิ่งนี้
 ก็ไม่ได้ สิ่งที่ไม่ได้เพราะมันเป็นธรรมเป็นวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไม่
 คำนึงเลยไม่คำนึง ถ้าเราผิดพลาดไป เราก็ต้องปลงอาบัติ ผิดพลาดไปเราต้องขอขมากัน ขอขมานะ
 จนเราเห็นคุณค่า ชีวิตเป็นอย่างนี้เอง

การเกิดมา เห็นใหม่ ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ถ้าไม่หายใจมันก็ตาย สิ่งที่ยังหายใจเข้า
 หายใจออกมันก็เป็นธรรมดาของมัน การใช้สอยในชีวิตประจำวันก็ต้องมีของมันเป็นธรรมดา มี
 ไว้ทำไม สิ่งที่ยังสอยมีไว้ทำไม มีไว้เพื่อประพฤติกุฎปฏิบัติไง ฉันทานอาหารแล้ว เวลาบิณฑบาต มันได้
 ขบฉันแล้ว ฉันไปเพื่ออะไร เพื่อดำรงชีวิตไว้ ดำรงชีวิตไว้เพื่ออะไร ก็เพื่อปฏิบัติไง ปฏิบัติทำไม
 ปฏิบัติไปให้จิตมันหายใจ ปฏิสนธิจิตไม่ต้องไปเกิดไปตายอีกแล้ว จะไม่ต้องหมุนไปในวัฏฏะ
 นี้ ผลของวัฏฏะนะ ผลของการเกิดการตาย มันต้องมาเกิดมาตายอย่างนี้ มันทุกข์มันร้อนอย่างนี้
 เราเกิดมาแล้วก็ภพก็ชาติ

คุณ ติ สมัยพุทธกาล พระที่นั่งอยู่จะมีผู้หญิงมานั่งอยู่ข้างๆ ตลอดเวลา จนรำลือไปหมด จน
 พระเจ้าปเสนทิโกศลต้องไปดู ไปยืนอยู่ไกลๆ ก็จะเห็นผู้หญิงนั่งอยู่ข้างหลัง พอเข้าไปใกล้ๆ ก็

ไม่เห็น พอถอยห่างออกมาก็เห็น เพื่อจะพิสูจน์ใจ ก็เห็นอย่างนั้นจริงๆ ด้วยตาของพระเจ้าปเสนทิโกศล ก็ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“ทำไมถึงเป็นอย่างนี้ล่ะ”

“เป็นเพราะอดีตชาติ เคยบวชมาในอดีตชาติ เห็นไหม แล้วไปกล่าวต่อพระ เรื่องสีกา กรรมอันนั้น ก็ไปแกล้งพระไว้ กรรมนั้นเวลานั้นเกิดมา ในชาติสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่งที่ไหนก็จะมีภาพเงาผู้หญิงนั่งอยู่ข้างหลัง”

พระเจ้าปเสนทิโกศลบอกว่า “ถ้าปล่อยไว้อย่างนี้ ชาวบ้านไม่เข้าใจ พอชาวบ้านไม่เข้าใจก็ต้องรำลือไป มันจะทำให้เสียหายในศาสนา”

พระเจ้าปเสนทิโกศลจึงไปสร้างกุฏิไว้ในพระราชวังนะ แล้วนิมนต์พระองค์นี้ไปอุปฐากไปดูแลบำรุงรักษาเลย

การเกิดการตายใจ เคยบวชมาในสมัยพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ แล้วไปกล่าวต่อพระไว้ เห็นไหม แล้วก็มาเกิดในสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไง การเกิดและการตาย การ บวชแล้วบวชเล่า บวชนี้เป็นจรตนิสัย การบวชเป็นพระมา พอมาเกิดก็บวชเป็นพระ มันก็ได้สร้างสมบุญญาธิการ เพื่อจะให้จิตใจมั่นคง มีอำนาจวาสนาขึ้นมา

ถ้ามีวาสนาขึ้นมา เห็นไหม จิตใจมันใกล้ธรรมนะ คนใกล้ธรรมะนี้มันจะทะนุถนอมธรรมวินัย คุณหลวงปู่มั่นสิ ท่านดาท่านพูดไว้ เห็นไหม หลวงปู่มั่นจะถนอมรักษามาก เก็บเล็กผสมน้อย สิ่งใดที่เป็นอาบัติไม่ทำๆ ทั้งๆ ที่เป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์มีสติวินัย เป็นปาปมุต ไม่มีความผิดอีกแล้ว

แต่ในเมื่อเป็นครูเป็นอาจารย์ ชีวิตที่เป็นแบบอย่าง เห็นไหม เราสอนเขาได้ เราก็คงทำให้เขาได้ว่าสิ่งนี้ผิด มันเป็นความที่ผิด แต่ขณะที่เรามีสติวินัยขึ้นมา เป็นปาปมุต แต่ก็ยังไม่ฝ่าฝืนอะไรที่เป็นความผิด ไม่ทำๆๆ เพื่อเป็นแบบอย่างของเรา ทั้งๆ ที่จิตท่านพ้นแล้ว ท่านยังถนอมรักษาของท่านขนาดนั้น เห็นไหม เรายังเป็นผู้ที่ต้องขวนขวายกันอยู่ ยังจะต้องเดินไปข้างหน้า เพื่อให้หัวใจมันพัฒนา เดินไปข้างหน้าคือพัฒนาใจของเราใจ ใจของเราต้องพัฒนาขึ้นมา

สิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยของเราในชีวิตประจำวัน เรื่องกรรมวินัยเราก็ครักษา จิตใจของเรา เราต้องทำความสงบเข้ามาให้ได้ พยายามทำให้ได้ มันเป็นสมบัติของเราละ เป็นความสงบของเรา เป็นความสุขของเรา เป็นสิ่งที่เราจะออกจากกิเลสของเรา เป็นสมบัติของเราเพราะออกจากความทุกข์ ออกจากความร้อน ออกจากเกี่ยวข้องใจ ใจนี้ถ้ามันออกไป มันจะเกิดจะตาย ไปมันเป็นผลของวิญญูะ เราจะพ้นจากวิญญูะ เราจะหักวิญญูะนี้ให้ได้ ถ้าจะหักจากวิญญูะนี้มันต้องเข้มแข็ง

งานข้างนอกนะ คุณติ ผู้บริหารองค์กร ผู้ที่บริหารประเทศชาติ เขาต้องรับผิดชอบทั้งประเทศของเขา เพื่อให้ประเทศชาติเจริญ นี้เราก็คงต้องพยายามบริหารจัดการในหัวใจของเราละ ใจเกิดใจตาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า จิตหนึ่ง เวลาเกิดตาย ถ้าเอาสิ่งที่เกิดตาย เอาซากศพมามันมากกว่านี้ เพราะชีวิตมันไม่มีต้นไม่มีปลาย ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อ ก็ลองภาวนาไป สิ พอดีมันมีข้อมูลของมัน มันมาจากไหน ไม่อย่างนั้น จริตนิสัย ความเชื่อของเรา ความมูมานะ ความเข้มแข็งของเรา มันมาจากไหน

คนเราทำไมถึงมีความเห็นไม่เหมือนกัน คนเราทำไมถึงมีความเห็นแตกต่างหลากหลายกันไป แตกต่างกันไปเพราะตรงนี้ ตรงที่เบื้องหลังการสร้างมา เห็นใหม่ การสร้างมา การทำของเรา มาไอนั้นมันเป็นนิสัยของเรา นิสัยของเราแล้วเราไม่ต้องไปเทียบเคียงกับใคร ถ้าเทียบเคียงกับใครแล้ว มันเทียบเคียงไม่ได้ แล้วเราจะคุยกันอย่างไร เราจะลงตัวอย่างไร สิ่งใดที่มีการขัดแย้งบ้าง ขัดแย้งคือเป็นกรรม กรรมขัดแย้ง คือ มุมมอง แต่ถ้าผิดวินัย วินัยนี้ไม่ได้ มันต้องบอกกัน ว่าสิ่งนี้มันทำไม่ได้ มันทำไม่ได้ทำแล้วมันผิดวินัย พอผิดวินัยแล้ว เห็นใหม่ เราต้องลงอุโบสถ เราต้องปลงอาบัติทำไม เราปลงอาบัติเพราะถ้ามันเป็นอาบัติขึ้นมา เวลาปลงอาบัติเห็นใหม่ คุณติ ถ้ามันเป็นอาบัติหนักนะ มันเป็นโมฆิยะเลยละ

ถ้าผู้ที่มีอาบัติหนัก เห็นใหม่ ห้ามร่วมทำสามีจิกรรม ขนาดปลงอาบัติด้วยกันยังไม่ได้ ถ้ามาลงอุโบสถร่วมกัน ก็ทำให้สังฆกรรมนั้นเป็นโมฆิยะ ทำให้สังฆกรรมนั้นเป็นโมฆะ ถ้ามันผิดวินัย มันถึงต้องบอกกันไง ถ้ามันไม่บอกกัน เวลาสังฆกรรมจะทำให้สังฆกรรมนั้นเสียไป สังฆกรรม สังฆะคือหมู่สงฆ์ หมู่สงฆ์ที่มีทักขิวิเสสกัณ มีความคิดเห็นเสมอกัน ลงอุโบสถร่วมกัน เพื่อความดีความงามในศาสนา แล้วศาสนามันอยู่ที่ไหนละ ศาสนธรรม คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราบรรลุธรรมขึ้นมาเห็นใหม่ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต

ศาสนาอยู่ที่ไหน ศาสนานี้มีใจเท่านั้นที่สัมผัสได้นะ ศาสนาอยู่ที่ตัวหนังสือหรือ ศาสนพิธี แล้ว
ความเห็นในศาสนพิธีนั้นมันก็มีความแตกต่างหลากหลายกันไป เห็นไหม

ศาสนาธรรม ถ้าไปถึงธรรมแล้วมันไปถึงจุดหมาย พอเห็นธรรมแล้วมันถึงเหมือนกัน มัน
เข้าใจ มันจะไม่มีทิฏฐิมานะ มันจะไม่เห็นต่างเลย เห็นต่างในธรรมนะ แต่เห็นต่างในวิธีการได้
เห็นต่างในวิธีการก้าวเดินไป เห็นไหม การกระทำนี้มันแล้วแต่จริตนิสัย แต่ถึงที่สุดแล้วโศดาบัน
ก็ต้องเป็นโศดาบัน สกิทา อนาคา เหมือนกันหมดเลย ไม่มีความแตกต่างเห็นไหม คุณติ สุขขวิปัสส
โก นี่เป็นประเภทของพระอรหันต์ ฉฬภิญโญ เดวิชโซ อันนั้นเป็นประเภท เป็นอำนาจวาสนา ถึง
ที่สุดแล้วมันเป็นได้ แต่อรหันต์ อนาคา สกิทาเหมือนกันหมด แต่สิ่งที่เป็นประเภทมันแยกส่วน
ไป ส่วนผลมันเหมือนกันไป

สิ่งที่เป็นผลเหมือนกัน แต่อำนาจวาสนาแตกต่างกัน เพราะการเกิดและการตายมีกระทำ
มาแตกต่างกันไป ความแตกต่างอันนี้มันมาจากการกระทำ มาจากเบื้องหลังนะ เราถึงเอามา
เทียบเคียงกันไม่ได้ไง สันยาวต่างๆ นิสัยใจคอของคน ความอดทนของคนมีมากกว่า บางคนจะ
อดทนได้น้อยกว่า ความอดทนอันนั้น ถ้าเราอยู่ด้วยกันนะ ครูบาอาจารย์สมัยหลวงปู่่มั่นนะ ท่าน
จะรู้นิสัยกันเลยละ อะไรควรไม่ควร อะไรชอบไม่ชอบ จะส่งเสริมกัน เพราะต่างคนต่างเห็นใจ
กันนะ เราทุกข์ด้วยกันนะ เราเกิดตายเหมือนกัน เราเป็นสากยบุตรเหมือนกัน เราเกิดมาแล้วเรา
บวชมาแล้ว เราอยากจะพ้นทุกข์ด้วยกัน อะไรที่ผิดพลาด อะไรที่เป็นของเขา พระองค์นี้ใช้อย่าง
นี้แล้วสะดวกสบาย มันคือธาตุขันธ์ไง สิ่งที่น่ารู้ธาตุขันธ์จะส่งเสริมกัน

ถ้าจะเล่นกันบ้าง มันก็เล่นกันเพื่อสนุกสนาน ไม่ให้บาดหมางกัน บางทีมีการเล่นหัว พระ
ก็มาจากคนไข้ใหม่ พระก็มีสนิทคุ้นเคยไข้ใหม่ เราก็มักเล่นกันบ้าง แต่ไม่ให้ผิดไปจากธรรมวินัย
ในสมัยพุทธกาลนะ ภิกษุจีภิกษุเป็นอาบัติปาจิตตีย์ จี้ให้หัวเราะงอ ก็เล่นกัน จี้ๆ ไปจนพระตาย
เลย หัวเราะจนตาย นี่สมัยพุทธกาลก็มีนะ

คุณติ สมัยพุทธกาล คุณอย่างวินัยเห็นไหม ฉัพพัคคีย์ ทำอะไรผิดบ้าง ภิกษุทำอะไรผิดบ้าง
นั่นคือธรรมวินัย เพราะพระก็มาจากคน เห็นไหม คุณติ คันถธุระ วิปัสสนาธุระ คันถธุระก็มาบวช
แล้วศึกษาทางธรรมวินัย แล้วก็สั่งสอนกันด้วยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ก็
เป็นไปสุฉะ ไบลานเปล่า

วิปัสสนาธุระ บวชเมื่อแก่หรือบวชเมื่อหนุ่มก็แล้วแต่ อยากจะประพฤติปฏิบัติให้พ้นจากทุกข์ให้ได้ จะสงบเสงี่ยม จะรักษาใจ เพราะสมาธิก็ทำได้ยาก สติก็สร้างได้ยาก ทุกอย่างเกิดได้ยากทั้งหมดเลย แล้วเราพยายามทำของเราให้ดีขึ้นมา ทำได้ยากแต่ก็รักษาไว้เพื่อให้เป็นประโยชน์กับเรา สิ่งที่ทำได้ยากก็พยายามทำ

สิ่งที่จดจำ เห็นใหม่ คำรามิ จะศึกษาจะอ่านขนาดไหน ก็ได้เป็นใบประกาศ ได้สอบได้ทำ มันก็เป็นการทำข้อสอบ มันเป็นการสัญญา มันเป็นการตอบคำถาม แต่เวลาจิตใจมันสงบขึ้นมา สมาธิก็ต้องเป็นสมาธิของเรา สติก็ต้องเป็นสติของเรา ปัญญาก็ต้องเป็นปัญญาของเรา ถ้ามันไม่เป็นปัญญาของเรา มันปัญญาขึ้นมา มันจะฆ่ากิเลสได้ไหม เรายืมมิดคนอื่นมาใช้ กู้เงินคนอื่นมาใช้ เราต้องใช้นี้เขาใหม่ ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรากู้ยืมมา กล่าวคู่มา เห็นใหม่ กล่าวคู่ว่าเป็นของเรา เป็นของเรา แล้วมันเป็นจริงไหม ถ้ามันไม่เป็นจริง เชื้อโรคอยู่ในหัวใจของเราใช่ไหม มิดหรือสิ่งที่จะเข้าไปแก้ไข มันก็ต้องเข้าไปในหัวใจของเราได้

สิ่งที่จะจำเป็นสัญญา สัญญาไม่ใช่จิต ความคิดไม่ใช่ใจ ใจไม่ใช่ความคิด แล้วความคิดนั้นมาจากไหน ความคิดมันก็มาจากภพ มาจากใจนั้นล่ะ ถ้ามันมาจากใจ ถ้ามีสมาธิขึ้นมา ความคิดมันมีการย้อนกระแสกลับเข้าไปในหัวใจ เห็นใหม่ นั่นมิดของเรา จะเชือดเดือนในหัวใจของเรา ปัญญาของเรา สิ่งที่เกิดขึ้นมันจะเข้าไปทำลายกิเลสในหัวใจของเรา

กิเลสในหัวใจของเรา เห็นใหม่ เราเป็นนักรบนะ เราบวชเป็นภิกษุผู้เห็นภัยในวัฏฏะสงสาร เราเป็นนักรบ เพื่อรบกับกิเลส การชนะสงครามคุณด้วยล้าน ไม่มีคุณค่าเท่ากับเราชนะตัวเราเอง ถ้าเราชนะตัวเราเอง เราจะชนะอย่างไร ใจอยู่ที่ไหน ชนะตัวเอง หรือเอาชนะอะไรมีแต่วิ่งไปตามมัน มันจะคิดสั่งให้ไปนี่ก็ไปหมดเลย ให้ไปที่นั่น ให้ทำอย่างนั้น ให้เป็นอย่างนั้น วิ่งตามมันหมดเลย แล้วหยุดมันเป็นใหม่

ใจอยู่ที่ไหน ที่จะชนะตนเองนี้ ชนะตรงไหน ถ้ามันชนะตัวเองได้ มันต้องเห็นหัวใจของเรา แล้วมันทำลายนะ สิ่งที่เกิดขึ้นมาศักดิ์ศรีความดีงาม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีฤทธิ์ขนาดไหน เวลาเขาจ้างคนมาค่า เป็นอฐ เป็นลา เป็นคนหัวโล้น คนเรามีฤทธิ์มีเดชนะ แสดงฤทธิ์ แสดงเดช เวลาแสดงยมกปาฏิหาริย์ เห็นใหม่ มหาศาลเลย แล้วไอ้แค่นี้มันทำได้ทั้งนั้น แต่ทำไมท่านไม่ทำละ ท่านมีฤทธิ์มหาศาล แต่พอคนมาค่าคนมาว่านะ ท่านไม่เคยตอบโต้เลย แล้วเราเป็น

ใคร เราจะไม่ให้คนตีมาเตือนเราเลยนี้ เราเป็นใคร ใครจะตีใครจะว่ามันเป็นเรื่องของเขานะ คนโง่จะมันพูดประสามัน กระแสข่าว เห็นใหม่ ไม่ต้องมีมูลมันก็ลือกันได้ แล้วมันลือไปแล้ว เราไปตีมันทำไม

กาลเวลามันพิสูจน์คนนะ ถึงเวลาจะพิสูจน์ได้เองว่า เราผิดหรือไม่ผิด เราดีหรือไม่ดี ครูบาอาจารย์ท่านนิพพานไปแล้ว เห็นใหม่ กระตุกเป็นพระธาตุ คนไปกราบกันที่หลังเห็นใหม่ เวลาที่ท่านมีชีวิตอยู่ มีใครไปดูแลท่านบ้าง อยู่ในป่าในเขาไม่มีใครสนใจท่านเลย เวลาท่านตายไปแล้วเผาแล้วกระตุกเป็นพระธาตุ โอ้โฮ ๆ เลย แล้วท่านไปอวดไปโม้ให้ใครฟัง ท่านไม่เคยไปอวดไปโม้ให้ใครฟังเลย แล้วอย่างเรานี้ เรายังอยู่ในวัฏฏะ เรายังกระเสือกกระสนกันไปอยู่นี้ จะไม่ให้มีใครมาติเตียนเราเลย เป็นไปได้อย่างไร ยิ่งใจเขาหยาบนะ เขาไม่เคยเห็นความดีงามในศาสนา เขาเห็นเราภาวนาอยู่ เห็นเราบวชก็บอกว่า “วันๆ ไม่เห็นทำอะไร เห็นเดินไปเดินมา ไอ้พวกนี้ใช้ชีวิตฟุ่มเฟือย เขาต้องทำมาหากินของเขา” เขาคิดของเขาอย่างนั้น เขาคิดว่าตัวเขาถูก เขาไม่รู้ว่าเขาโง่เขาโง่แล้ว เขายังติเตียนเราอีก มันมีประโยชน์อะไร

ครูบาอาจารย์เราติเตียนดี ครูบาอาจารย์เราบอกดี เพราะอะไร เพราะครูบาอาจารย์ท่านรู้เห็นใหม่ วุฒิกาวะมันหยาบ มันไม่ถึงที่ มันก็คิดแบบโลกๆ วุฒิกาวะมันฉลาดขึ้นมา มันสูงส่งขึ้นมาเหมือนผู้ใหญ่มองเด็กๆ เลย เด็กๆ ไร้เดียงสา มันก็มีผิดบ้างเป็นธรรมดา เด็กๆ เห็นใหม่ มันก็เล่น ทำผิด มันก็หกล้ม ยิ่งวิ่งยิ่งหกล้ม ยิ่งล้มยิ่งสนุกครึกครื้น ยิ่งพอใจ ไอ้เราเห็นเขาล้ม เราก็เจ็บปวดไปแทนเขา

เราก็มอง เราถึงวัย วัยมันเจริญขึ้นมา มันจะพัฒนาขึ้นมา อย่าคิดนะว่าความคิดเขาไม่ทันเรา มีอายุพรรษาขึ้นมา เห็นใหม่ ศิลจะรู้ได้ก็ต่อเมื่อมาอยู่ด้วยกันไง คนอยู่ด้วยกันจะเห็นพฤติกรรมกันทุกวัน นั่นนะศีล ศีลจริงหรือไม่จริงจะเห็นหมดละ ธรรมะเวลาอ้าปากมา ในหัวอกมันมีเท่าไร ก็เปิดหมดเลย

ธรรมะนี้ถ้าไม่มีอย่าเพิ่งเปิด เปิดออกไปนะเขาเห็นหัวใจถึงชั่วหัวปอดเลยว่าไอ้มันมันเป็นอะไร ไม่จริงแล้วพูดออกไปมันก็พูดผิดตลอด.

แม้แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรมัตถธรรม เราโต้แย้งตลอดเวลา เห็นใหม่ ในอกิธรรม ตัวอกิธรรมนั้นถูก แต่คนสอนนะมันผิดเพราะมันไม่รู้ พอไม่รู้ขึ้นมา มันก็

พูดไปประสาไม่รู้ นั่น ของจริงๆ นะ คุณติ คอลดาร์เราไม่เคยใช้เลย เคยแต่ใช้เบงค์บาท พอดอลดาร์มา ไม่รู้ว่าจะมันมีค่านะ ไม่เคยเห็น

ใจก็เหมือนกัน สมาธิก็ไม่รู้จัก ปัญญาก็ไม่รู้จัก แต่สัญญาที่จำได้แม่น พูดเป็นนกแก้ว นกขุนทอง แจ๋วๆ แจ๋วๆ แต่สัญญา พอของจริง เอาเบงค์คอลดาร์มา นี่ใช้ได้นะ ไม่รู้ ถ้าเป็นเบงค์บาทถึงเอา คอลดาร์ไม่เอา ก็มันไม่รู้จักมันถึงใช้ไม่เป็น แต่ถ้าพอมันเป็นนะ มึงจะเอาเบงค์อะไร มากก็ได้ เตี้ยกุกหมุนเวียนเอง กูแลกเปลี่ยนของกูได้ทั้งหมดนะ ถ้าใจมันเป็นขึ้นมา สมาธิก็รู้จักว่าเป็นสมาธิ ปัญญาที่รู้จักว่าเป็นปัญญา พุคอะไรมารู้เลย

ในเมื่อเราเป็นนักการเงิน เงินนะเอามาเถอะ มึงเอาเงินอะไรมากก็ได้ เอามาเถอะเตี้ยกุกจัดการได้หมดละ มันใช้สอยได้ แต่ถ้าเราไม่เป็นนะ ไม่เอาละ กูต้องเอาเงินบาททุกอย่างเดี๋ยวนี้นี้แหละ ตะแบงไป กูจะเอาแต่เงินบาทเงินอื่นไม่เอาเลย เห็นไหม

ธรรมในหัวใจ ถ้ามันไม่มีนะ แล้วมันพุดออกไป คนเราศีลจะรู้ได้ต้องอยู่ด้วยกัน คลุกคลีกัน ทำไมเราเคารพครูบาอาจารย์เราละ ครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นแบบอย่างนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีชีวิตเป็นแบบอย่างแล้วมีองค์เดียว แม้แต่พระสารีบุตรก็ยังทำอย่างนั้นไม่ได้ พระสารีบุตรยังกระโดดข้ามคลอง พระโมคคัลลานะก็ทำไม่ได้ ชีวิตแบบอย่างนี้มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วในหมู่คณะของเรานี้ก็มี หลวงปู่มั่น

หลวงปู่มั่นนะ ท่านทำเป็นแบบอย่างนะ ท่านอยู่ป่ามาให้เห็น ทุกข์ยากขนาดไหน ทุกข์ยากในเรื่องการดำรงชีวิต ในประสาโลกนี้ คนแก่คนเฒ่า แล้วท่านมีคนจะไปอุปฐากท่าน ท่านเอาไหม ท่านบอกว่า “โอ้ความสุขในการอยู่นี้มันไร้สาระ” โอ้ความสุขในหัวใจต่างหากมันเป็นแบบอย่าง โอ้ความดีในหัวใจนะ โอ้ความดี โอ้ความสุขที่ว่าเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยนี้ ท่านไม่ทำให้เสียหายเลย ไปศึกษาสิ ศึกษาชีวิตพระพุทธเจ้า แล้วศึกษาชีวิตของครูบาอาจารย์เราว่าท่านทำเพื่อใคร ทำอย่างไร ทำเพื่อประโยชน์อะไร เห็นแล้วนะ มันจะเคารพในหัวใจ

นี่ที่เราเคารพครูบาอาจารย์เรา เคารพกันตรงนี้ เคารพในคุณธรรมของท่าน เคารพในหัวใจที่บริสุทธิ์ผุดผ่องของท่าน ท่านปกป้องเรา ท่านดูแลเรา ท่านถนอมรักษาเรา ท่านชักจูงเรา ท่านต้องการทำให้เราเป็นคนดี แล้วใครจะทำให้ใครได้ พ่อแม่ออกลูกมายังบริหารจัดการลูก บางที่ยังบังคับลูกไม่ได้เลย แต่ครูบาอาจารย์ท่านชักนำในหัวใจนะ ท่านชักนำให้เราเป็นคนดี ท่านชักนำเราให้ไปถึงที่สุด ท่านชักนำให้หัวใจเราพ้นจากทุกข์ เอวัง